

VOLKSBELANG

Jaargang 128 - nummer 4-5 - april-mei 2007 - maandblad

Het LVV en Liberales hielden de staat van de rechtsstaat tegen het licht.

Aandacht voor justitie

De hervorming van justitie zal ongetwijfeld een belangrijk verkiezingsthema worden. Op een studiedag van het Liberaal Vlaams Verbond en Liberales bleek alleszins dat een omvangrijk justitieplan op de onderhandelingstafel van een volgende regering moet komen. Het parket dient geherstructureerd zodat een aankomende parkettenoorlog (zoals destijds de politie-oorlog) kan vermeden worden. De magistratuur moet af van haar koudwatervrees om te hervormen. Langs de andere kant moet de politiek voldoende geïnteresseerd zijn in justitie en de nodige controle uitvoeren. Het is immers justitie die er voor zorgt dat de wetten die de politiek maakt, al dan niet uitgevoerd worden.

In het Europese luik van de studiedag werd aangetoond dat initiatieven zoals 'Eurojust' nodig zijn om de criminaliteit over de grenzen heen aan te pakken.

Lees blz. 4, 5, 6 en 7.

VAN DE REDACTIE Vlamingen in Brussel	/2
LVV Luc Lamine over geweld bij jongeren	/3
ANDERE TIJDEN De vrouw achter de abortuswet	/10
BOEKEN Willem Elsschot: de viering	/11

Van de redactie door Bert Cornelis

Vlamingen in het toekomstige Brussel

Vic Anciaux, Lydia Deveen, Annemie Neyts en Hugo Weckx, enkele gevestigde politieke waarden uit Brussel hebben in een 'werknota' hun licht laten schijnen over de toekomst van de Vlamingen in Brussel. Het staat zo goed als vast dat na de federale verkiezingen van 10 juni een nieuwe staats-hervorming op de onderhandelingstafel komt. De rol van de hoofdstad is in die hervorming zonder meer van cruciaal belang. Er is in Brussel de voorbije jaren veel veranderd: de aanwezigheid van allochtonen heeft zich op electoraal vlak gemanifesteerd, de internationalisering van de stad is toegenomen. Maar of de situatie van de Vlamingen er op vooruit is gegaan, is twijfelachtig. Natuurlijk is hun vertegenwoordiging verankerd in de staatsstructuur, maar de klachten over het taalgebruik in bijvoorbeeld ziekenhuizen zijn nog lang niet van de baan. De ondertekenaars van de 'Brussel-nota' pleiten voor een interculturele aanpak. Dit betekent dat er samenwerkingsverbanden nodig zijn, tussen de Franse en Vlaamse Gemeenschap, tussen die twee gemeenschappen en de andere culturen in Brussel.

“Gebruik in geen geval Brussel als pasmunt om meer Vlaamse eisen te bekommen.”

De vier Brusselse politici hebben alleszins een duidelijke boodschap voor de federale onderhandelaars: gebruik in geen geval Brussel als pasmunt om meer Vlaamse eisen te bekommen. Dat zou de Vlaamse Brusselaars immers alleen maar in de kou zetten. Anderzijds vragen zij duidelijk dat 'Vlaanderen Brussel niet zou loslaten'. De band tussen de hoofdstad en Vlaanderen zou zelfs moeten versterkt worden. Opmerkelijk is verder dat Brussel als Europees district afgewezen wordt. De uitleg daarvoor is nog opmerkelijker: de Europese instellingen staan te ver van de bevolking om de Brusselse problemen zoals de kloof tussen arm en rijk, de jongerenwerkloosheid en de stijgende vastgoedprijzen aan te pakken. Een rechtstreeks Europees bestuur voor het Brussels Gewest zou geen goede

zaak zijn.

Wel wordt gekozen voor een hoofdstedelijk statuut van Brussel in federale context. De grenzen van het gewest zijn onaantastbaar. Het statuut van de Vlamingen in het gewest moet uitsluitend in samenhang bekeken worden met het statuut van de Franstaligen op het federaal niveau. Dit parallellisme is de basis van de institutionele constructie 'België'.

Hoewel er in Vlaanderen stemmen opgaan om Brussel als hoofdstad los te laten (uit een onderzoek bleek dat het overgrote deel van de Vlamingen voor Antwerpen zou kiezen), moet Brussel de hoofdstad van zowel Vlamingen als Franstaligen blijven. De Vlamingen moeten in de toekomst zelfs hetzelfde statuut en dezelfde bescherming behouden. Ook de bevoegdheidsverdeling tussen gewest en gemeenschappen moet behouden blijven, aldus de nota.

Het personeel van de plaatselijke besturen (OCMW's, gemeente, openbare ziekenhuizen...) moet tweetalig zijn. Vanaf het eerste leerjaar moet Nederlands of Frans als tweede taal worden aangeleerd.

Een fusie van de 19 Brusselse gemeenten wordt niet gevraagd. Hun bevoegdheden worden wel uitgehold. Zo kan het gewest bevoegd worden voor economie en werkgelegenheid, mobiliteit en parkeren, openbare werken, milieu, stedenbouw en ruimtelijke ordening.

Ten slotte wensen de Vlaamse Brusselaars enkel een splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde als daardoor de electorale kansen voor de Vlamingen in Brussel niet beknot worden. Daarom wordt gepleit voor een horizontale splitsing: dit wil zeggen dat de kiezer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de federale Kamer de keuze krijgt tussen de lijsten voor Brussel en Vlaams-Brabant en de lijsten voor Brussel en Waals-Brabant. Vlaams-Brusselse politici kunnen in dat geval kandidaat blijven op lijsten met Vlaams-Brabantse politici. Het initiatief van deze Brusselse politici is toe te juichen. Deze nota is van symbolisch belang en moet de verslappende aandacht van Vlaanderen voor de Vlaamse Brusselaars keren.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw **Liberaal Vlaams Verbond,**
Stichting Vanderpoorten

Verantwoordelijke uitgever:
Bert Cornelis,
Kard. Mercierlaan 63,
3001 Leuven

Hoofredactie:
Bert Cornelis Bert@Reflextc.be

Vormgeving:
Ilde Cogen ilde.cogen@vld.be

Secretariaat:
Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax:
09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

Luc Lamine: "Jongeren hebben meer duiding nodig"

We zijn verzeild geraakt in een wereld van de emo-journalistiek. Die heeft ook tot de emo-politiek geleid. Er is vooral op tv een opbod aan de gang in het tonen van geweld. Precies dat geeft de perceptie dat er meer geweld is in de samenleving". Gewezen Antwerpse korpschef en vandaag adviseur-generaal bij de Benelux Luc Lamine beantwoordde hiermee de vraag op de uitnodiging van het LVV: 'Is onze samenleving gewelddadiger geworden?'

Na zijn moeilijke periode, -Lamine werd in maart 2003 geschorst na het uitbreken van de VISA-affaire in Antwerpen, maar nadien over de ganse lijn vrijgesproken, is de Kapellenaar nu te Brussel aan de slag bij het secretariaat-generaal van de Benelux, afdeling veiligheid en externe relaties. Een andere, maar boeiende wereld voor Lamine. Toch blijft hij enthousiast en overtuigd praten over zijn periode als woordvoerder en korpschef bij de Antwerpse politie. Toen groeide zijn 'bv-schap', denk maar aan de beelden waar bij hij tijdens een betoging oog in oog stond met Aboe Jajha. In 2001 schreef Lamine een opmerkelijk boek over zijn werk bij de Antwerpse politie en zijn visie op politie en veiligheid in een grootstad, met als titel 'Samen veilig'.

Te weinig communicatie

Lamine gelooft sterk in het praten met mensen. "Een deel van de verzuring wordt veroorzaakt door een gebrek aan communicatie onderling. Hij maakt een duidelijk onderscheid tussen perceptie en realiteit. "Er zijn de voorbije jaren dramatische dingen gebeurd: de verdwijning van Stacy en Nathalie, de moord op Joe Van Holsbeeck, de Antwerpse raid van Hans Van Themsche, de moord op Bart Bonroy in Oostende. Dit heeft een rood licht doen branden in de hoofden van de mensen: 'Kijk, er is meer geweld'. De realiteit is echter anders. Criminaliteit is van alle tijden en de jongerencriminaliteit

in het algemeen was nooit zo laag. Een groot stuk van de geweldsspiraal in de hoofden van de mensen is volgens Lamine te wijten aan de 'emo-journalistiek'. "Vandaag geven we bloed op tv, morgen moeten we dus meer bloed geven. Gevolg: het journaal 's avonds puilt uit van het politienieuws. Vroeger was dit anders. In 1977 maakte ik drie gezinsdrama's mee waarvan geen één het journaal haalde."

Nog gevaarlijker vindt Lamine indien dit ook tot emo-politiek leidt. Ook trekken pers en politiek te snel conclusies: "De vermeende moordenaar van Bonroy werd in Gazet van Antwerpen een 'pervert' genoemd, in Het Laatste Nieuws 'een fijne jongen die bij de scouts was'. Daardoor geloven de mensen op den duur niets meer."

Intrafamiliaal geweld

Jongerencriminaliteit is voor Lamine een complexe zaak. Vooral het intrafamiliaal geweld wordt sterk onderschat. Haast in één op vijf gezinnen is geweld de regel en dit heeft vaak met de gezins-situatie te maken: gescheiden ouders, werkloosheid, slechte huisvesting. Gevolg is dat jongeren het geweld op hen naar anderen verschuiven, in het uiteindelijke geval op hun hond. "Kinderen die dieren mishandelen, daar is echt iets mis mee. Ze zijn vaak zelf het slachtoffer van geweld. Jongeren krijgen ook dubbelzinnige signalen van volwassenen. In tv-series

Luc Lamine: "In tv-series zijn geweld en ontrouw de regel. In alle Vlaamse soaps zie je haast geen enkel normaal gezin. En kinderen kijken daar massaal naar. Wat wil je dan?"

zijn geweld en ontrouw de regel. In alle Vlaamse soaps zie je haast geen enkel normaal gezin. En kinderen kijken daar massaal naar. Wat wil je dan? Bovendien mag de invloed van het internet niet onderschat worden. Voor mij is een computer een veredelde tikmachine, voor een jongere is het internet de poort naar de hele wereld, met goed en kwaad. We moeten jongeren meer duiding geven bij wat ze op het internet zien: het omgaan met diversiteit, de kwetsbaarheid van de dingen aantonen."

Luc Lamine ziet vijf invalshoeken om met geweld om te gaan: communicatie, preventie, pro-activiteit, repressie en nazorg. Hij gelooft sterk in de gemeenschapsgerichte politie, dicht bij de mensen, met voldoende opgeleide politieagenten. "Iedereen moet in de vorm van een partnerschap aan veiligheid werken. Als het niet meer lukt, zijn we verplicht om repressie te gebruiken. Maar dat is achter de feiten aanhollen." Op het vlak van de nazorg vindt Lamine dat we falen: "We vragen ons nog te weinig af 'waarom iemand iets heeft gedaan' en wat we moeten doen om recidivisme te verhinderen. "Alles heeft volgens Lamine ten slotte ook te maken met de manier waarop we met elkaar omgaan. "Ik volgde vroeger vaak de gemeenteraad van Antwerpen en was bijzonder geschokt over het verbaal geweld onder de raadsleden. Roepen en tieren op elkaar is blijkbaar de norm geworden. We moeten integendeel veel meer naar elkaar luisteren en respect betonen voor ieders mening", aldus Lamine.

B.C.

De staat van de rechtsstaat

Mevrouw Michèle Coninx.

Op 21 april, een stralende zaterdag, vond het colloquium plaats dat het Liberaal Vlaams Verbond en Liberales samen organiseerden. De titel luidde "De staat van de rechtsstaat", met als ondertitel "Hoe verzekeren we de naleving van de elementaire rechten van ieder individu?". De locatie was het prachtige Hotel Métropole in het hartje van Brussel. Het programma had een internationaal, een Europees en een Belgisch luik. Na afloop was er nog gelegenheid voor een receptie.

Colloquium LVV en Liberales

Berechten van misdaden tegen de menselijkheid

Professor Marc Cogen, verbonden aan de universiteit Gent, begon op vraag van Liberales met een overzicht. Tot begin 20ste eeuw had men enkel oorlogsmisdaden gekend, waarbij wreedheden tegen soldaten worden gepleegd. Bij misdaden tegen de menselijkheid bedoelt men wreedheden begaan tegen burgers. Tijdens WOI vindt echter de Armeense genocide in Turkije plaats waarbij men de eerste keer doelbewust probeert om een bevolkingsgroep te elimineren. Na de afloop van WOI is er daarover een grote algemene verontwaardiging bij de internationale gemeenschap, maar het is duidelijk dat er geen juridisch begrippenkader is om dit soort misdaden te definiëren. Een veel gebruikte definitie is **crimes against the laws of humanity**. Het is juist door dit gebrek aan een juridische kader dat er geen bestraffing volgt. De bestraffing is immers enkel nationaal mogelijk.

Na WOII en de nog grotere genocide op de joden zijn de geallieerden vastberaden om niet alleen oorlogsmisdaden te bestraffen, maar ook misdaden tegen de menselijkheid. En dat is ook wat er gebeurt. De term genocide bestond evenwel nog niet, en tijdens het proces van Nürnberg ontstond de vraag om genocide als een aparte misdaad te beschouwen. Op die manier ontstaat er een ranglijst

van de ernst van misdaden, met als eerste genocide, daarna misdaden tegen de menselijkheid en vervolgens oorlogsmisdaden. Onder misdaden tegen de menselijkheid werden de volgende misdaden ondergebracht: moord, slavernij, deportatie, uitroeiing, en alle onmenselijke daden. Later is de lijst nog uitgebreid met onder andere verkrachting.

Saddam: waar berechten?

Na de algemene inleiding door prof. Cogen, geeft prof. dr. Paul De Hert, verbonden aan de Vrije Universiteit van Brussel, zijn mening over een concrete, actuele vraag: waar had men Saddam Hoessein moeten berechten? In zijn eigen land, waar de misdaden gepleegd zijn en wat een helend en louterend effect heeft op de slachtoffers en de nabestaanden? Of moest hij berecht worden in bijvoorbeeld Den Haag, zodat er de nodige afstand gecreëerd kon worden, wat het proces objectiever gemaakt zou hebben?

Prof. De Hert overloopt de punten van kritiek op het gevoerde proces tegen Saddam Hoessein. Zo is de standaard die gebruikt is om iemand schuldig te achten niet diegene die in de Angelsaksische landen wordt gebruikt, namelijk **beyond reasonable doubt**. In het proces van Saddam Hoessein moest de schuld "volgens de voldoening van de rechters" bewezen zijn, wat subjectiever is. Tevens was er veel bewijsmateriaal dat Saddam Hoessein niet kon verifiëren, omdat het als geheim was geklasseerd.

Daartegen kan men opwerpen dat ook in België een vrij subjectieve standaard wordt gebruikt, namelijk "de intieme overtuiging van de rechter". En ook in de EU is het mogelijk om te werken met anonieme getuigen wat de verificatie van bewijsmateriaal bemoeilijkt. Kortom, er kan weliswaar heel wat kritiek gegeven worden op het proces van Saddam Hoessein, maar sommige punten van kritiek gelden ook voor ons eigen rechtstelsel. Enige bescheidenheid is dus op zijn plaats.

Toch is prof. De Hert het niet eens met het Internationaal Strafhof dat de regel van de subsidiariteit hanteert. Volgens deze regel moet men eerst proberen om het proces in het land zelf te voeren. Volgens de professor leidt dit al te vaak tot een te snelle rechtspraak, zonder eerst een afkoelingsperiode in te lassen zodat er wat afstand kan gecreëerd worden. Op de vraag uit het publiek of hij de regel van subsidiariteit dan echt zou willen afschaffen, nuanceert prof. De Hert door te stellen dat zoiets het best geval per geval onderzocht wordt.

Vervolgens ging meester Luc Walley in op de effectieve berechting. De context van misdaden tegen de menselijkheid is vaak grensoverschrijdend, maar er is geen goed apparaat om dat aan te pakken, aangezien men nog steeds het paradigma hanteert dat rechtspraak een nationale zaak is. Wanneer een nationale rechtbank misdaden tegen de menselijkheid wil berechten leidt dat nooit tot goede rechtspraak:

Luc Walley en prof. Marc Cogen.

Martine Taelman en Egbert Lachaert (Liberales).

Elisabeth Matthys (Liberales)
en Paul Van Tigchelt.

ofwel zijn de misdadigers aan de macht gebleven, ofwel zijn de misdadigers de verliezers: in beide gevallen is er geen objectiviteit.

Het Internationaal Strafhof is dus een enorme vooruitgang, maar kampt ook met een aantal beperkingen: er kunnen namelijk geen misdaden uit het verleden gepleegd worden, het heeft enkel bevoegdheid voor de landen die het verdrag getekend hebben en het hanteert de subsidiariteitsregel.

Belgisch luik: het strafprocesrecht

Na de pauze was het aan minister Renaat Landuyt (Sp.A) en mevrouw Martine Taelman (Open VLD), met als thema het Belgisch strafproces. Minister Landuyt stak van wal met een kritische evaluatie van het Belgische rechtssysteem, dat volgens hem totaal niet mee geëvolueerd is. Zo zijn er bijvoorbeeld 470 instellingen (vredegerechten, rechtbanken van eerste aanleg,...) waarover telkens vijf mensen iets te zeggen hebben, namelijk de voorzitter van de rechtbank, de hoofdgriffier, de procureur, de stafhouder en de nationale administratie.

Zowat iedereen dus, en daardoor kan er niemand echt ter verantwoording geroepen worden als er iets fout loopt. Daarbij hebben de procureurs, binnen de wet, inspraak over welke rechter hun zaak behandelt. Dat is een anomalie die moet verdwijnen: de procureurs moeten daarbij zoveel mogelijk uit de rechtbanken gehouden worden en moeten dichter bij de politie staan. Tevens moet volgens de minister het parket geherstructureerd worden zoals dat bij de politie gebeurd is, om een parketoorlog te vermijden. Dat betekent niet dat alles vanuit Brussel beslist zal worden, zoals hier en daar geopperd, want dat is nu ook niet zo bij de politie.

Het zit de minister duidelijk hoog dat de magistratuur zich verschuilt achter

de scheiding der machten. Uiteraard is dit principe in een rechtsstaat heilig, maar dat wil niet zeggen dat de politiek niet mag zeggen hoe ze moet werken. Langs de andere kant zou de politiek wat meer geïnteresseerd moeten zijn in justitie: het is immers die justitie die ervoor zorgt dat de wetten die de politici zo ijverig maken al dan niet worden uitgevoerd.

Noodplan Justitie

Mevrouw Martine Taelman, voorzitter van de kamercommissie voor Justitie, overliep op haar beurt wat er wél veranderd is: de strafuitvoeringsrechtbanken zijn geïnstalleerd, er is meer aandacht voor het slachtoffer en er is de wet voor de bijzondere opsporingsmethodes. Toch wordt er nog altijd meer dan 70 % geseponeerd, in Brussel is dat zelfs 80 %, terwijl de strafwet in de eerste plaats toch zou moeten bestraffen. Daarvoor is het belangrijk dat er meer gevangencellen komen, wat door deze legislatuur ook al beslist is. De CD&V vraagt in haar "Justitie-noodplan" dus iets wat er al gaat komen.

Hervormingen zijn altijd een evenwichtsoefening. Zo bijvoorbeeld wil men het slachtoffer meer rechten geven door hem of haar toe te laten zelf onderzoeksdaden te vragen. Dat zal echter de duur van het onderzoek verlengen, wat tot gevolg heeft dat er meer zaken zullen geseponeerd worden. De zogenaamde kleine wet Franchimont, die al van kracht is en die slachtoffers meer rechten geeft, heeft zo reeds geleid tot een extra vertraging van ongeveer één jaar.

Ook voor mevrouw Taelman is de scheiding der machten erg belangrijk, maar dat mag niet betekenen dat de drie machten verder van elkaar komen te staan, maar eerder elkaar meer moeten controleren, zodat er een gezond machtsevenwicht ontstaat.

Europese luik: Europese justitie (en politie)
Mevrouw Michèle Coninx, de

Belgische vertegenwoordiger bij Eurojust, legde uit wat haar organisatie precies doet. Eurojust ondersteunt de samenwerking tussen de gerechtelijke autoriteiten in de hele EU in de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit, waarbij het optreedt als coördinatiecentrum. Het is in 2002 officieel van start gegaan en het telt momenteel 27 leden, van elk land één, wat het geheel per definitie complex maakt. Eurojust heeft echter al heel wat successen op de palmares.

Zo heeft het een cruciale rol gespeeld in de snelle veroordeling van de moordenaar van Theo van Gogh. De veroordelingen van terroristen in België en Frankrijk is ook voor een stuk te danken aan Eurojust. En het uitleveren van terrorismeverdachten tussen de landen onderling wordt ook vergemakkelijkt door Eurojust.

Een bilaterale aanpak van georganiseerde misdaad is volgens mevrouw Coninx niet efficiënt. Georganiseerde misdaad, en zeker terrorisme, beperkt zich niet tot twee of drie landen. Dus is het nodig dat alle landen rond de tafel zitten zodat snel informatie uitgewisseld wordt en zodat de te nemen acties gecoördineerd worden. Hiervoor is het erg belangrijk dat de deelnemers elkaar vertrouwen. Dat is net wat Eurojust doet. En daardoor kan ook Europol, het coördinatiecentrum voor de Europese politiediensten, zijn job beter uitvoeren.

Paul Van Tigchelt, woordvoerder van minister van Binnenlandse Zaken Patrick Dewael voor de politionele veiligheid, ondersteunt de stelling van mevrouw Coninx, namelijk het belang van internationale samenwerking. Criminaliteit is immers zeer vaak internationaal. Toch, zei Van Tigchelt, is er een gebrek aan samenwerking en dat wordt veroorzaakt door een gebrek aan vertrouwen. Zo bijvoorbeeld heeft

de Belgische regering geijverd om binnen Europol een **taskforce** tegen terrorisme op te zetten. Toen puntje bij paaltje kwam bleken slechts drie landen bereid tot medewerking. Zelfs Spanje wou niet meewerken, ondanks het trauma van de aanslagen in Madrid op 11 maart 2004. Mevrouw Coninx zei hierop dat men toen te snel wou gaan en dat het belangrijk is dat er genoeg vertrouwen is voordat men informatie wil uitwisselen.

Omdat afspraken tussen de EU-ministers maar tergend traag tot stand komen, heeft ons land toch de bilaterale en multilaterale samenwerking gekozen, aldus Van Tigchelt. Op ministerniveau worden akkoorden gesloten met Oost-Europese landen, zodat de Belgische politie aan de politie in een ander land kan vragen om een onderzoek te starten wanneer de Belgische politie een Oost-Europese bende op het spoor is. Natuurlijk kan niet elke politiecommissaris dat zomaar vragen: dat wordt gecoördineerd door de verbindingsofficier ter plaatse. Onlangs is er ook een verbindingsofficier geïnstalleerd in Marokko.

Een ander geslaagd voorbeeld van deze bilaterale aanpak is de Vliegende Drugbrigade waarbij afgesproken is dat Belgische agenten verdachten tot in Nederland mogen achtervolgen zonder dat ze hun bevoegdheden verliezen, zoals het dragen van een wapen. Voor Van Tigchelt hebben Eurojust en Europol zeker een meerwaarde, maar die organisaties gaan soms niet snel genoeg en zijn ook zo sterk als de zwakste schakel: als één land niet mee wilt, dan kan men niet verder. Daarom moet ook een parallelle bilaterale en multilaterale aanpak blijven bestaan.

Andreas TIREZ
kernlid Liberales

Foto's: Marc NOTREDAME

Erwin Devriendt.

Mooi volk op de viering: Mathias De Clercq, Herman De Croo, mevrouw Devriendt en premier Guy Verhofstadt.

Dertig jaar Solidariteit voor het Gezin

Eind maart 2007 vierde de vzw Solidariteit voor het Gezin haar dertigjarig bestaan met een spetterend feest (Marco Borsato, Cirque du Soleil en premier Guy Verhofstadt) in Flanders Expo in Gent. Meer dan 10.000 genodigden bewezen dat deze vzw meer dan ooit groeit en een vaste plaats heeft verworven in de wereld van de thuiszorg in Vlaanderen.

Begin jaren zeventig was al een aantal bejaardenhelpsters actief in het Gentse. Ze werkten echter nog als afgevaardigde van een Brusselse vzw die zo bereidwillig was om in Gent enkele van haar personeelsleden af te staan. Onder impuls van Edith Devriendt-Van Cauwenberge, toen nog gemeenteraadslid in Gent, kende dit groepje de ene uitbreiding na de andere en brak in 1977 de tijd aan om op eigen benen te staan en een autonome vzw op te richten. VZW Solidariteit voor het Gezin was geboren. Edith Devriendt is inmiddels voorzitter van de raad van bestuur geworden, terwijl haar zoon Erwin het roer overnam aan het hoofd van het directiecomité.

Gestage groei

De groei werd sinds de oprichting nooit meer gestopt. Vandaag stelt de vzw niet minder dan 4.600 personeelsleden tewerk en behoren 1.450 actieve vrijwilligers tot haar geledingen. Daarmee is Solidariteit voor het Gezin één van de grootste thuiszorgorganisaties van België. Zowat overal in Vlaanderen en Brussel is Solidariteit voor het Gezin zichtbaar in het straatbeeld. Haar opvallende blauwe wagentjes helpen natuurlijk mee aan de herkenbaarheid. Wat dertig jaar geleden nog onmogelijk leek, is vandaag realiteit: Solidariteit voor het Gezin is één van de hoofdrolspelers geworden in de Vlaamse thuiszorg.

Anders bekeken

Naar aanleiding van het 30-jarig bestaan van de vzw Solidariteit voor het Gezin werd het boek 'Anders bekeken' gepubliceerd. Een aantal hoofdstukken uit dit boek vormen een bundeling van verhalen van personeelsleden die het allemaal van dichtbij meemaakten. Daarnaast kregen ook de klanten het woord. Ten slotte leverden enkele maatschappelijk geëngageerde figuren hun visie op het woord 'solidariteit'.

Info:

Solidariteit voor het Gezin vzw,
Tentoonstellingslaan 76,
9000 Gent,
tel. 09 264 18 11.

'Pluche' countert populisme

Van minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht weten we dat hij niet bevreesd is om extreemrechts recht in het wit van de ogen te kijken. Zijn uitspraken over de 'mestkevers' zijn bekend en hij deinst er niet voor terug om in het extreemrechtse discours man en paard te noemen. Dat doet hij ook in zijn jongste boek met de sprekende titel 'Pluche', een aanklacht tegen de onverschilligheid van zowel de politiek, de pers als de intellectuele wereld voor het extreemrechtse gedachtegoed.

De Gucht bewijst met zijn boek opnieuw dat hij niet de man is die meehuilt met de wolven in het bos. Hoewel partijgenoten van hem dit niet graag horen, pakt hij ook zonder verpinken de kiezers van Vlaams Belang hard aan. "De publieke opinie in Vlaanderen dreigt in een zwijgspiraal terecht te komen. Alleen als we massaal kritisch durven zijn tegen de banalisering van extreemrechts hebben we een kans de publieke opinie uit het intolerante vaarwater te houden", betoogt De Gucht in zijn inleiding. Maar omdat hij weigert te aanvaarden dat de democratie ziek is, pleegt hij dit boek.

De Gucht zet zich steevast af tegen de populistische die zich in liberale kringen bewegen. Hij citeert daarbij uitvoerig uit de geschriften van ene Jean-Marie De-decker en rekent af met deze vormen van populisme die niet te rijmen vallen met het liberale ideeëngoed. Ook duidt de auteur de beperkingen van populistische politiek aan: "wie iedereen gelijk geeft, kan zijn beloften onmogelijk waarmaken, tenzij de rekening doorgeschoven wordt naar later of naar een ander, iemand van 'buiten het volk'.

Koudwatervrees

In een volgend hoofdstuk uit De Gucht zijn bezorgdheid over de manier waarop het maatschappelijk debat nu wordt gevoerd. No-nonsense gaat daarbij al te vaak over in no-nuance. En die kritiek is volgens hem niet terug te brengen tot één partij, één medium of één ideologie. "De gemakkelijksoplossingen en democratische koudwatervrees" maken overal opgang, zo luidt het.

De Gucht merkt op dat de andere partijen hun waardeschalen op maat van de rechtse agenda herijken. Dergelijke stelling vergt veel moed, zeker in de aanloop naar verkiezingen.

Ontmaskering

In een volgende deel gaat de auteur over tot een ware ontmaskering van extreemrechts in Vlaanderen. Vlaams Belang is een partij die een uitgesproken doelgroepencommunicatie voert. Ze hangt haar wagon aan elke maatschappelijke groep die misnoegd is. "De sleutelgatkieser heeft enkel oog voor het leed dat hem aangedaan is of het probleem waar hij nu mee kampt en bekijkt het politieke spel louter vanuit die houding." De partij beschikt over een immens campagnebudget. Dit keer zijn het de misnoegde handelaars op de Antwerpse Leien, dan weer de Walen. Daarbij bieden zowel pers als politiek te weinig weerwerk. Zo laat men het Vlaams Belang bijvoorbeeld ongestoord criminaliteitscijfers misbruiken.

De Gucht werpt zijn licht ook op de rol van de media in dit verhaal. "De wederzijdse argwaan tussen pers en politiek is een vicieuze cirkel geworden. Politici voelen zich beklemd en belaagd door een machtige en niets ontziende pers". De Gucht zet zich daarbij resoluut af tegen de "televisiedemocratie waar een mooie mond vol tanden belangrijker is dan de woorden die eruit komen...". Hij vraagt om de mediadruk op politici te verminderen.

Peilingen zijn al helemaal geen ding voor De Gucht: "Ze vernauwen je kijk op

de dingen en werken populisme in de hand".

Wat is dan de remedie tegen extreemrechts? Pasklare antwoorden heeft ook De Gucht niet, maar hij brengt wel enkele elementen voor de discussie aan. Als het over extreemrechts gaat worden media en politiek plots door een koudwatervrees overvallen. "De angst om de Vlaaming te bruuskeren gaat geruisloos over in een vorm van intellectuele capitulatie. Soms lijkt het alsof alleen Belangers het Belang nog durven tegenspreken." De Gucht vraagt aan alle burgers om hun verantwoordelijkheid op te nemen en te werken aan een nieuwe invulling van burgerschap. Ook van de media vraagt hij om uit de loopgraven te komen. Zwijgen en twijfelen is duidelijk niet de oplossing. "Zich hullen in het pluche heeft met andere woorden geen zin.

Bert CORNELIS

Karel De Gucht, *Pluche. Over de banalisering van extreemrechts.* Uitg. Houtekiet; 176 blz. 16,50 euro.

Lucienne Herman-Michielsens: De vrouw achter de abortuswet

Zeventien jaar geleden keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers de abortuswet goed. Dit was voor het overgrote deel het werk van Lucienne Herman-Michielsens. Het was voor haar de bekroning van een lange strijd en de weg naar de definitieve erkenning van haar politieke en maatschappelijke inzet.

Lucienne Michielsens werd geboren te Gent op 13 maart 1926, groeide op in een klassieke liberale familie, behaalde in 1950 het diploma van licentiaat in de criminologie en in 1951 haar doctorstitel in de rechten. Datzelfde jaar huwde ze met de arts Jacques Herman. Tijdens haar studententijd was ze al nauw betrokken bij het liberale verenigingsleven en werd ze lid van het Liberaal Vlaams Verbond. In 1965 werd ze op vraag van Willy De Clercq voorzitter voor de juridische commissie van de PVV-Vrouwen. Meteen een aanloop naar de nationale politiek. In 1970 werd ze verkozen tot voorzitter van de nationale federatie van de PVV-Vrouwen wat ze bleef tot in 1980. In 1966 was ze ook lid geworden van het partijbureau van de PVV en op het stichtingscongres van de Vlaamse PVV in 1972 te Blankenberge was ze voorzitter van de Commissie Statuut van de Vrouw en Abortus. Haar invloed in de partij groeide en van 1973 tot 1977 was ze ondervoorzitter van de PVV.

Even staatssecretaris

Lucienne Herman-Michielsens was ook kandidaat voor de parlementsverkiezingen maar raakte niet verkozen. In 1977 werd ze gecoöpteerd en bleef senator tot 24 november 1991. Van 18 mei 1980 tot 7 oktober 1980 was ze even staatssecretaris van de Vlaamse Gemeenschap en bevoegd voor onder meer de werking van de Openbare

Centra voor Maatschappelijk Welzijn, de integratie en het onthaal van migranten, het gehandicaptenbeleid, de jeugdbescherming en de sociale hulp aan (ex-) gedetineerden. Ze schreef een beleidsnota over het migrantenbeleid en het gehandicaptenbeleid.

Lucienne Herman-Michielsens werd het meest bekend met de abortuswet. Op het PVV-congres van 1972 stelde de commissie Statuut van de Vrouw en Abortus onder haar voorzitterschap een lijst op van gevallen waarin de liberalisering van abortus noodzakelijk was en hoe de procedure moest verlopen. Abortus kwam op de politieke agenda. In 1973 werd een eerste succes geboekt toen de verkoop van anticonceptiva onder bepaalde voorwaar-

den werd toegestaan en in 1978 diende ze als senator een eerste voorstel tot herziening van de abortuswet in, gevolgd door een tweede in 1981. Beide werden verworpen. In 1985 begon ze gesprekken met Roger Lallemand, de leidende figuur op dit terrein voor de socialisten. Ze werkten samen een voorstel uit, dat op 6 maart 1986 in de Senaat werd ingediend. Op 6 november 1989 keurde de Senaat de wet goed, de Kamer volgde op 29 maart 1990. Koning Boudewijn weigerde de wet te ondertekenen wat het land in een kleine koningscrisis stortte. De goedkeuring van de wet was voor haar evenwel de bekroning van een lange strijd.

Vrouw van het jaar

Tegen het einde van de jaren tachtig bereikte de liberale politica haar hoogtepunt. Ze ontving meerdere prijzen en werd door feministisch en vrijzinnig Vlaanderen gevierd. In 1989 werd ze op voorstel van de Franstalige sectie van de Nationale Vrouwenraad verkozen tot Vrouw van het Jaar, nog datzelfde jaar kozen ook de lezers van de tijdschriften Knack, Humo en Panorama/De Post haar ook tot Vrouw van het Jaar. In 1991 ontving ze de vijfde driejaarlijkse Geuzenprijs van 't Zal Wel Gaan en de tweejaarlijkse Prijs Vrijzinnig Humanisme van het Humanistisch Verbond. Om gezondheidsredenen trok ze zich in 1991 terug uit de politiek. Ze overleed te Gent op 22 januari 1995.

B.C.

Bronnen

Archief Lucienne Herman-Michielsens (Liberaal Archief). Bart D'hondt, Gelijke rechten, gelijke plichten. Een portret van vijf liberale vrouwen, Gent, Liberaal Archief, 1996.

125 jaar geleden werd Willem Elsschot geboren. 2007 werd als 'het jaar van Elsschot' uitgeroepen. Maar omdat er geen geld is in Antwerpen om één uitgebreid Elsschotfeestjaar te organiseren, is beslist om de alom gewaardeerde Antwerpse auteur vier jaar lang te vereren. Om de kosten te spreiden en simultaan de band van Antwerpen met Elsschot extra aan te halen? Hoe dan ook, de aftrap van de Elsschotvierjaarse is gepland tijdens het weekend van 19 en 20 mei met het feestprogramma 'De stad van Elsschot' (webstek www.destadelsschot.be). In 2008 en 2009 zal dan telkens één groot evenement plaatsvinden: 2010 wordt een groot culturele evenementjaar rond Elsschot.

De Elsschotvierjaarse

De zakenman Alfons De Ridder, alias Willem Elsschot (1882-1960), is na zijn leven regelmatig in de actualiteit gebleven. In tegenstelling tot zijn generatiegenoten Streuvels-Timmermans-Claes waarvan de boeken de voorbije decennia 'verramsijt' werden.

Oorspronkelijk kreeg het werk van Elsschot ook geen belangstelling noch waardering. Het laatnaturalistische 'Villa des Roses' (1913) vond men qua stijl, sfeer en lapidairheid nogal op De Maupassant lijken. De compacte verteller met de Boorman- en Laarmansfiguren onthutste het eerst met 'Lijmen' in 1924 (pas in 1938 gevolgd door 'Het been', met minder bijtende humor). 'Kaas', de voortreffelijke persiflage op de reclamewereld, dateert van 1933, al bij al een tragisch verhaal, ironisch en sarcastisch, over het zielige lot van de kantoorklerk Laarmans. 'Tsjip' (1934) en 'De leeuwentemmer' (1940) vormen dan weer een familiegeschiedenis in twee delen. Het schrijvende in het ronddolen van Laarmans door grauwe Antwerpse straten in 'Het dwaallicht' (1946) voltooit de curve in de loopbaan van de schrijver. Begon Laarmans' carrière met 'Een ontgoocheling' (1921), ze loopt uit in een vrede nemen met de be-goocheling: de illusie is beter dan de droom, ze bevat geen uitnodiging meer tot de daad, maar ze verzoent Laarmans met zijn bekrompen bestaan.

Het is intussen onbegonnen werk het aantal monografieën te citeren die over

Elsschot zijn geschreven. M.i. behoort die van Garnt Stuiveling (nr. 16 in de reeks Monografieën over Vlaamse Letterkunde) nog steeds tot de beste. Ida De Ridder, de enige nog levende dochter (zij is intussen 88) schreef ontroerende getuigenissen in 'Willem Elsschot, mijn vader' en in 'Willem Elsschot en de piano'. Johan Anthierens kon zijn bewondering voor Elsschot nooit onder stoelen of banken steken en bewierookte hem in 'Willem Elsschot. Het Ridderspoor'.

Erven bekvechten

Jammer dat de naam van Elsschot af en toe overschaduwde werd door trivialiteiten: de heisa rond zijn omstreden Borms-gedicht, Julien Weverbergh die voor zijn uitgeverij Manteau-dagen het werk van Elsschot met de grond gelijk poogde te maken, het bekvechten van zijn erven over zijn nalatenschap (bij het ter perse gaan vernemen wij dat de erven van het nalatenschap van Elsschot in onderling overleg beslist hebben dat het literaire archief van Elsschot als één onverdeelbaar geheel wordt beschouwd. Aan dit archief wordt nu ook het zakelijke archief van Alfons De Ridder toegevoegd), zijn escapades en liefdesaffaires met o.a. de knap ogende dichteres, toneel- en scenarioschrijfster Liane Bruylants (bijna 40 jaar jonger dan hij), Kaitie Dickinson, het dienstmeisje Louise Créteur, de Nederlandse dames Anna Christina van der Tak, Johanna

van Lier, Cornelia Noordwal, Kitty de Josselin de Jong, de toneeldiva Georgette Hagedoorn, de journaliste Flora Meyer, Julia Tulkens... (gedetailleerd beschreven in 'Willem Elsschot. Man van woorden', door Martine Cuyt, 2004).

Verfilmingen

Elsschot werd steeds op de handen gedragen door cineasten. 'Kaas' zou het zelfs goed doen in Hollywood. Het verhaal werd hier zelfs twee keer verfilmd, in 1968 door Walter van der Kamp en in 1999 door Orlow Seunke (met Josse De Pauw als Laarmans). Frans Buyens verfilmd 'Het Dwaallicht' in 1973 (met Romain Deconinck!) en Frank Van Passel zorgde in 2002 voor een filmversie van 'Villa des Roses' waarin de geest, de sfeer, de thematiek, de stijl, de strekking en de ideeën van het boek werden gerespecteerd. Fraai, beheerst en met een stevige dosis Elsschot-ironie is ook Robbe De Herts verfilming van 'Lijmen/Het been' (2000). En toch... De enorme macht van de schrijver kan men alleen ondergaan als men de boeken van Elsschot (her)leest: het meesterschap zit in de stijl, niet in de plot, het lezen kost misschien enkele uurtjes meer dan het bekijken van de filmversies. Tegen dat onsje meer zou niemand nee moeten zeggen.

John RIJPENS

Verzameld werk/Willem Elsschot (769 pagina's) verscheen in 1999 bij Querido, Amsterdam.

Tweetalige scholen in Brussel

Over perspectieven en valkuilen

Brussel is meer dan ooit een tweetalige, meertalige en multiculturele stad. Qua intrappen van een open deur kan dat tellen. De vraag of het in taalgemeenschappen opgesplitst onderwijsaanbod daar adequaat op inspeelt is daarentegen een stuk complexer. Is het m.a.w. niet evident dat alle scholen in de hoofdstad tweetalig zouden zijn? Recente enquêtes bij Brusselse ouders leren in elk geval dat zij daar in groten getale vragende partij voor zijn. Dat is ook niet zo verwonderlijk als we kunnen vaststellen dat het aantal taalgemeende gezinnen in Brussel eerder toe- dan afneemt.

Als we hun vraag vanuit pedagogisch oogpunt proberen te beantwoorden, zijn er zeer sterke argumenten om in alle Brusselse scholen tweetalig onderwijs te verstrekken. Maar dezelfde vraag bekijken door een politieke bril maant ons aan tot voorzichtigheid. Er zijn namelijk twee sleutelbegrippen die ik hierbij wil hanteren: vertrouwen en kwaliteit.

Om een beleidsoperatie als het fusioneren van het Vlaams en Franstalig scholennet in Brussel nog maar te beginnen is politiek vertrouwen essentieel. Zal het Nederlands, als kwantitatieve minderheidstaal maar omwille van o.m. economische factoren minstens de kwalitatieve gelijke van het Frans, overleven in een op papier tweetalige schoolsituatie maar in de feiten in klassen die voor 90% uit niet-Nederlandstalige kinderen bestaan?

Kwaliteit

De vraag stellen is ze minstens gedeeltelijk beantwoorden. Dat politiek vertrouwen in de hoop op een volwaardige tweetalige stad wordt immers op andere vlakken bijna elke dag zwaar op de proef gesteld in bijvoorbeeld ziekenhuizen, warenhuizen of allerlei administraties waar het Nederlands vaak niet meer dan gedoogd wordt. Ook de geschiede-

nis van het onderwijs in Brussel van de laatste 150 jaar zet wat mij betreft niet meteen aan tot de vlucht vooruit naar tweetalige scholen. Het doel is immers tweetalige kinderen en burgers te krijgen en we moeten twee keer nadenken of het meest voor de hand liggende middel in de taalsociologische context van de hoofdstad dan wel tweetalige scholen zijn.

Tja, talen zijn nu eenmaal niet lief voor elkaar. Ze hebben de neiging elkaar, zij het op subtiele wijze, op te eten. Beschermingsmechanismen op politiek niveau zijn daarom broodnodig. In de klas en op de speelplaats vallen die mechanismen nogal snel weg, vrees ik. Dit is trouwens geen Belgo-Brussels probleem: in Quebec bijvoorbeeld hanteren Franstaligen dezelfde beschermingsmechanismen t.o.v. de grote Angelsaksische broer.

Daarnaast is het ook een kwestie van kwaliteit. Als Brusselse Vlamingen hebben wij met de rugdekking en de financiële steun vanuit Vlaanderen de laatste 30 jaar een vrij sterk kwaliteitsniveau uitgebouwd in onze scholen. Men kan niet zeggen dat dit aan Franstalige kant ook zo is. Dit is geen verwijt, enkel een vaststelling. Wij vinden dat kinderen

in onze scholen in de eerste plaats goed Nederlands moeten leren en we bieden hen ook een mooi opstapje richting Frans en andere talen. Wij hebben geen zin om die volgorde om te keren. We zijn dan ook beducht voor een samenvoeging van Nederlands- en Franstalig onderwijs die in principe enkel tot een globale kwaliteitsdaling kan leiden.

Duidelijke voorsprong

Moeten we dan niets ondernemen? Natuurlijk niet! Om te beginnen kunnen we er voor zorgen dat de mogelijkheid van twee- en meertalig onderwijs in onze scholen, Vlaamse en Franse, door het beleid gecreëerd, gestimuleerd en ondersteund wordt. Op dat vlak heeft de Franse Gemeenschap trouwens de laatste jaren een duidelijke voorsprong genomen met haar immersiescholen. Het model van de onderdompeling in een andere taal is zeker niet alleen zaligmakend maar scholen moeten wel de mogelijkheid hebben om ook die verregaande stap te zetten en ouders hebben ook recht op zo'n aanbod. Daarnaast belet niets de Vlaamse en de Franse Gemeenschap om een gezamenlijk kennis- en steunpunt, hoe los dat in het begin ook zou zijn, voor meertalig onderwijs uit te bouwen. Die gesprekken kunnen misschien een geleidelijk vertrouwenskader scheppen en laten zeker interessante uitwisselingen toe over de kwaliteit van het onderwijs in Brussel, vandaag en in de toekomst. Een tweetalige, meertalige en multiculturele stad, daar moet je elke dag aan werken.

Sven GATZ

Vlaams volkvertegenwoordiger
voor Brussel
www.gatz.be